

NÉPÜNK

IRÁSKÖZÖSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SANDOR

Felelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek 60
vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 260 Lei,
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-80,
P. 25-15, S. 30-20, Dinár 200-150.

Harc — melyben mi maradhatunk alul

Az utóbbi évek világeseményei megtanították már a gondolkozó embereket arra, hogy ne vegyen félvállról semmiféle megmozdulást, mert ami tegnap a megvalósíthatatlanság délibábjaként lüktet szemünkben, az holnap már tragikus eseményé kristályosodhat ki. A Marcia su Roman is mosolyogtak annak idején és Mussolini több mint tíz esztendeje vasmarokkal fogja az olasz fasciót. Hitler sörházi beszédeit is hosszú ideig gúnyolták, s hogy ma mi van, azt fölösleges ismételnünk.

Románia antiszemita pártjai is sokat handabandáztak mostanig. És „felelős” államférfiak mindenkor fölényes hangon jelentették ki, hogy „amíg ők ott lesznek”, addig nincsen baj. Igen, amíg ők ott lesznek. Ezt kijelentik nagyképűen és másnap már esetleg egy vidéki udvarház ámbitusán pöfékelnek, a hatalom szürcsölését erkölcsileg és anyagilag jóllakottan. Államférfiak mennek és jönnek, a tónus megmarad, a tónus, amely hífelé magában bizást mutat, de befelé tudja, hogy az elégedetlen tömeget az agitáció mákonyával mily nagyszerűen lehet befolyásolni. És ezzel unos-untig élnek, sőt visszaélnék azok az egyének és azok a pártok, akikre nyugodtan rámondhatjuk a nincstelenek mottóját: nem veszihetnek semmit, de nyerhetnek, egy egész világot. Mert mi is kell a „nagy siker”-hez. Kitartás, teli száj az agitációhoz és nem utolsósorban — pénz is. S nekik ez mind rendelkezésükre áll. A romániai antiszemita pártokban most még inkább lehet kitartás, mert az idő, nekik kedvez. Az idő és a világhangulat konjunkturája. Amikor hálás feladat szidni a zsidót Berlinben, épen úgy mint Bécsben, Budapesten, úgy mint Konstantinápolyban, akkor a régi tradícióval rendelkező romániai antiszemita taraja is megnőtt és vigan éneklék a mérges chateclair jólsimert dalát.

Mi, romániai zsidók nem tehetünk ez ellen semmit. Mi nem mehetünk minden elszédített, vagy pénzzel megfizetett antiszemita agitátor nyomában, faluról falura, hogy hirdessük, a mi igazunkat. Azt az igazságot, hogy a mai rossz gazdasági helyzetnek legkevésbé mi vagyunk az okai. Meg azt, hogy a korupció volt és lesz melegágya minden szerencsétlenségnek. Mi ezt nem tehetjük meg, de ha megtennők, akkor sem hinnék el nekünk. Mert jobb elhinni a tapasztalatlan népnek, hogy a zsidók az okai minden rossznak és minden jó — az antiszemita pörtoktól és egyénektől jöhet.

Védekezni ellene mi nem tudunk. Csak a kormány és az is olyan eszközökkel, amelyek, épen adottságuknál fogva, finomabbak és józanabbak, az antiszemita mákonynál.

A közelgő választás bennünket zsidókat főként ebből a szempontból érdekel. Menyire fognak előrelőrnai a zsidóellenes pártok a választások alkalmából. A mételet hinteni ma hálás feladat nekik és ugylátszik van pénzük is hozzá. Ez olyan program, amelyet a falvak lakói között, könnyen lehet terjeszteni. Ezért aggodalmas érzésekkel kell megállapítsuk, hogy a romániai antiszemita

pártok elbretörése, szomorú kísérőjelensége lesz a közelgő választásoknak.

Nem a zsidóságnak, hanem a régi begyökeredezett pártoknak kellene az igazi felvilágosítás munkáját elvégezniök. A nemzeti parasztpártnak, meg a liberális pártnak. És ismételjük ezuttal azt, amit már többször irtunk. Eminenten nem a zsidók, hanem inkább a maguk jólfelfogott érdekében. Mert szédítésnek és propaganda eszköznek jó a hajánál cibált zsidó és zsidókérdés. De a „horogütés” a hatalmon levők ellen irányul. Ez csak metódus és fogás: a tét: a hatalom, vagy annak részbeni birtoklása. Mi tehetetlenül állunk a felharsanó harcizajban és mint áldozat tekinthetünk abba az irányba,

ahol jövendő sorsunk felett döntenek.

Ezért szerettük volna, ha a kormány azzal dokumentálta volna azt, ahogy a rendért minden körülmények között helytáll, hogy a zsidóság politikai instrumentumát is felhasználta volna választási céljaira. De ez nem történt meg: talán azért sem, mert nem akart újabb tápot adni az ellene irányuló agitációnak, mely főképen ezekből a párlokból idült ki, sőt gyengésséget mutat és valóságos államot tür az államban, elnézve azt, hogy a Vaszgárdisták és egyéb antiszemita pártok büntetlenül sortüzeket adjanak le a békés lakosságra és karhatalomra.

Mi mindezt józanul kell lássuk és végkonkluzióképen azt kell megállapítsuk, hogy dul a harc — melybe mi maradhatunk alul.

Nincs megegyezés a kormánnyal

Románia egy millió zsidósága parlamenti képviselet nélkül marad

— A kormány óva int a választási harcban való részvételtől —

Bukarestből jelentik: (Telefonjelentés).

Az a feszült atmoszféra, mely a jassi-i és más helyeken is megnyilvánuló vaszgárdista demonstrációk folytán keletkezett, komoly megfontolások és mérlegelések megtételére birták a Zsidó Párt és az UER vezetőségét. Épen e megfontolások készítették a két nagy párt vezetőségét arra, hogy a liberális párttal újból felvegye a tárgyalások fonalát. Kedden és szerdán egész nap folytak a tárgyalások, egyrésztől Dr. Fischer Tivadar, mint a Zsidó Párt elnöke, Dr. Klein Miksa, mint a párt ügyvezető elnöke, Dr. W. Filderman, az Unionea Evreilor Románi elnöke, másrésztől a kormánypárti részéről Lepedatu kisebbségi miniszterrel, aki a beteg Duca miniszterelnök helyett vezette a tárgyalásokat.

Ugy a két nagy zsidó párt, valamint a kormány közötti tárgyalások megindításánál kétségtelenül legtöbb érdeme dr. Klein Miksának, a Zsidó Párt tartományi ügyvezető elnökének van, aki történetesen a cluji orth. izr. hitközség gazdasági ügyeinek elintézése érdekében, Biró Andor hitközségi elnökkel és Hochmann Jakab hitk. alelnökkel folytatott tárgyalásokról Lepedatu kisebbségi miniszterrel.

A tárgyalások során mutatott rá Lepedatu miniszter arra a komoly helyzetre, amelybe a Vaszgárdisták, a jassi-i és a többi helyiségekben lefolytatott karhatalommal való szembezállással, — a kormányt sodorták. A jobboldali pártok intranzigenciája egyre feszültebbé teszi a helyzetet és a kormány, mely a közrend biztosításának programjával vállalta a rend fenntartásáért a felelősséget, joggal igényelheti a zsidóság támogatását e felelőségteljes munkában. A kormány nem gördit akadályokat az elé, hogy a zsidóság, mint önálló kisebbség, önálló programmal merjen a választási harcban, de a jelenlegi feszült at-

moszférában, midőn főleg a zsidósággal szembeni kirobbanásoktól kell tartani, erős megfontolását kéri a zsidó pártoknak, hogy aktív részt kérjenek e a gyűlölködő atmoszférában megindult választási agitációban.

A helyzet főleg Beszarabiában és Észak-moldovában oly kétségbeesítő, hogy a Zsidó Párt lisztájának letevése esetén a leghalatlantabb provokációtól, sőt polgárháborútól is lehet tartani. A zsidóság érdeke tehát ily körülmények között az, hogy a választásban mint aktív politikai párt ne vegyen részt.

Dr. Klein Miksa azzal a kéréssel fordult Lepedatu miniszterhez, hogy a liberális kormány tegye legalább lehetővé, hogy a két legnagyobb zsidó párt vezetői W. Fildermann, az U. E. R. és dr. Fischer Tivadar az O. Zs. P. elnökei kapjanak méndátumot a zsidóság képviseletében.

Lapedatu miniszter a szerdai minisztertanácsban elő is terjesztette a zsidóság képviselőivel ily alapon folytatott tárgyalásait.

A kormány azonban kizárta a lehetőséget annak, hogy lisztáján a zsidóságnak kamarai mandátumot juttasson, mivel ez akciószabadságát korlátozhatná, ha a választásokon az ország rendje erőteljesebb rendszabályokat igényelne.

Egész éjszaka és csütörtökön egész nap folytak a tárgyalások a Zsidó Párt és az U. E. R. vezérkara között. Az utóbbiak, mint a kormány régi szövetségársai, szintén nem kapnak mandátumot a kormány lisztáján. Már pedig megfelelő parlamenti képviselökre csakis a két nagy zsidó politikai párt megállapodása esetén lehetne gondolni, de ez esetben is a jelenlegi veszedelmes atmoszférában sok nagyobb zsidó centrumban is lehetetlenné válna a lisztá letétele.

Lapzártakor még folynak a tárgyalások,

mert zsidópárti szempontból az is erőteljes meggondolás tárgyát képezi, hogy szabad-e Románia 1 millió zsidóságát teljesen parlamenti képviselet nélkül hagyni.

Dr. Klein Miksa, a Zsidó Párt nevében még arra kérte Lapedatu kisebbségi minisztert, hogy mindkét törvényhozó testület által már megszavazott kultusz-törvénynek regulaméntjét immár készíttesse el a kormány, mivel az egyháztörvények labilissága folyón a hitközségek tönkremennek, ami természetesen állam-rezon szempontjából sem indifferens.

Lapedatu miniszter úgy az egyházi autonómia, valamint a kultusz-törvény regulaméntjének elkészítését régi programjának vallja és megígéri, hogy annak tevé alá hozását rögtön a választások után megsürgeti.

Kétségtelen, hogy nekünk zsidóknak nem lehet közömbös, hogy vajjon a liberális kormány rendet tud-e teremteni, vagy nem és kétségtelen az is, hogy mi zsidók a rendel-

kezésünkre álló minden erővel támogatni vagyunk kötelesek azt a kormányt, amely egyik legfőbb programpontjaként tüzte ki a jobboldali (Vasgárda, cuzisták, nemzetiszocialisták stb.) antiszemita pártok megfékezését. Sőt karhatalommal helyezkedik szembe azoknak tulzó; extrémizásával szemben. Nekünk, amidőn — lehet mondani — népszavazás dönti el a kormánynak a sorsát, akkor ugy voksainkkal, mint minden más rendelkezésünkre álló erővel támogatni kell a kormányt elismerésre méltó törekvéseiben.

A Zsidó Párt biharmegyei tagozata a fenti elgondolás jegyében jelent meg szerdán délelben Bancilla P. Ioan megyei prefektusnál loyaltásának kifejezésére, aki a legmegértőbb nyilatkozattal mellett biztosította a Zsidó Párt vezetőit, hogy a kormány a rendbontások jegyében vette át az ország irányítását és kész minden polgárának egyenlő jogait még karhatalommal is biztosítani.

Országszerte áll a harc a felfegyverkezett Vasgárda és a karhatalom között

Bukarestből jelentik: A vasgárdista diákok, kapitányuk Corneliu Zelea Codreanu utasítására, felvették a kormánnyal és a karhatalommal szemben a harcot. Iasi-ban teljes ostromállapot van, mivel 800 vasgárdista diák elbarrikádozta magát a Râpa-Galbenă diákotthonban, ahonnan a hatóságok legnagyobb erőfeszítésére, csak napok múlva sikerült evakuálni őket. A városban a hangulat rendkívül feszült és az uccákon csendőr és rendőr patulok vonulnak állandóan végig. A vasgárdista diákok között manifesztumot bocsátottak ki, hogy a diákságnak meg kell bosszulnia a Constanfában egy rendőr által lelőtt Teodorescu egyetemi hallgató halálát. A csendőrség és rendőrség több ízben körülvette a diákotthont és megadóra szólította fel a diákokat, akik azonban revolver lövésekkel válaszoltak a fenyegetésre. A rendőrprefektus telefonjelentésére Inculeț belügyminiszter utasította a karhatalmat, hogy igyekezzék a konfliktust vérontás nélkül elintézni. Kedd estig a diákotthonban levő diákok, akiket hat óránként leváltó csendőrök és rendőrök tartanak őrizet alatt, még mindig nem adták meg magukat.

A késő esteli órákban azonban a csendőrség szigorú utasítást kapott, hogy vessen véget a huzakodásnak, mivel a rendőrség jelentése szerint a diákok és Vasgárdisták közzé kommunista elemek szivárogtak és arra

bujtogatták őket, hogy támadják meg a csendőröket. A karhatalom parancsnoka felszólította a diákotthon épületében lévőket, hogy adják meg magukat és amikor a diákok az újabb felszólításra sem reagáltak, a parancsnok rohamot vezényelt. Gerendákkal bezúzták az épület ajtaját és feltűzött szuronnal nyomultak a csendőrök az épületbe. A diákok utcai harcok után megadták magukat, de már az ucca kövezetén a kölcsönös lövöldözés folytán holtan feküdt 1 csendőrmester, 4 diák és 20 súlyosan sebesült. Összesen 115 letartóztatás történt, legnagyobb részük Vasgárdista.

Az éjszakai órákban megindult vizsgálat megállapította, hogy a háromnapos zavargás nagy anyagi károkat is okozott, mivel a tüntető Vasgárdisták a kereskedő negyedben 45 üzletnek kirakatait törték be. Jasiban majdnem valamennyi uccára néző ablak be van törve és a járókelők közül többeket olyan súlyosan bántalmaztak, hogy a sebesültek hosszabb orvosi kezelésre szorulnak.

A tulceamegyei Eschibaba községben vasgárdista propagandisták és liberális választási ágensek között összeütközésre került a sor. A liberálisok megakarták akadályozni a vasgárda kiküldötteit propaganda beszédek elmondásában. A falu lakossága két táborra oszlott, miközben a pap és a tanító a vasgárdisták pártját fogták. A két tábor között véres verekedésre került sor, amelynek során Bratu

községi bírót az egyik vasgárdista leszúrta. Eschibaba községet erős csendőrkülönítmény tartja megszállva, mert attól tartanak, hogy újabb rendbontások lesznek. Bratu községi bíró állapota válságos, az orvosok nem hiszik, hogy életben marad.

Tighinában letartóztatták Cucuveica vasgárdistát, aki néhány nappal ezelőtt rálőtt a csendőrökre. Kihallgatása alkalmával Cucuveica kijelentette, hogy kapitánya, Corneliu Zelea Codreanu utasítására használta fegyverét.

Azt hiszik, hogy a kormány az eddigieknél is drasztikusabb eszközökkel fogja a további rendbontásokat megakadályozni.

A pascani vasúti állomáson szabályszerű harc folyt le revolverlövésekkel és könnyfakasztó bombákkal a karhatalom és a vasgárdisták között.

Tíz vasgárdista, a vasgárda listáját akarta letenni, Falticeniben megakadályozták őket a munkában, mire Lespez városkában mentek és itt a vásári látogatottságot felhasználva, gyűlést rendeztek a szabad ég alatt, nagyszámú paraszt részvételével. Csendőrök jelentek meg a helyszínen és távozásra szólították fel a Legionáriusokat. Ezek revolverlövessel válaszoltak a felszólításra és megtámadták a csendőröket, akiknek egy részét sikerült lefegyverezniük. Miután több zsidó járókelő megverték, a vasgárdisták elindultak a vasúti állomás felé.

Utközben szembe találkoztak egy állomás felől jövő kocsival, melyben két utas foglalt helyet, egy Ferdinand Pacinschi nevű lengyel és egy Maistru Ilie nevű zsidó. Mindketten pascani lakosok. Maistru látva a vasgárdisták fenyegető magatartását, kiugrott a kocsiból, beugrott a közelben lévő Siret folyóba, amelyen sikerült átúsznia.

Pacinschi zsidónak nézték és véresre verték a legionáriusok, több más utassal együtt.

A Pascani felé induló vonatra jegy nélkül ültek fel a vasgárdisták, akiknek első dolga volt végigverni a zsidó utasokat. Délután fél három óraker ötven csendőr érkezett Jasiból a Pascani állomásra, majd adott jelre könnyfakasztóbombákat dobtak a vasgárdisták közé, akik revolver lövésekkel válaszoltak erre, majd teljesen lerombolták az étterem helységét. Végül is a könnyfakasztó bombák megtették hatásukat, a legionáriusok megadták magukat.

Négy revolvert, töltényeket, késeket találtak náluk, valamint igen érdekes levelezés, amelyet eljuttattak a baimegyei főügyészhez. Végül a vasgárdistákat megköltözték és autóbuzson a falticeni ügyészségre szállították, melynek vizsgálóbírója lázadás címén letartóztatási végzést bocsátott ki ellenük.

A vezeklés

Chaszideus legenda.

Rabbi Izraelnek, a rozienicei szent papnak volt egy hive, egy jámbor zsidó, aki minden hónap fordultával meglátogatta mesterét. S minden látogatása alkalmával évek óta mindig ugyanazt az egy kérését kötötte a lelkére a rabbinak. Már az öreg kor küszöbén állt, házasságának hosszú ideje alatt nem született gyermeke, s egyre csak arra kérte a rabbit, másítsa meg végzetét, hadd maradjon utána valaki a földön, ha majd meghal. Rabbi Izrael türelmesen hallgatta meg mindanyiszor, barátságosan vett bucsut tőle, de magát a kérést soha egy árva szóval nem érintette.

Egy este a chaszid a feleségével beszélgetett s mint sok más este, meddőségére terelte a beszédet. S ekkor fő tént, hogy az asszony nem folytotta panaszát megadón magába, mint máskor. Vad erővel tört ki belőle a fájdalom. Hevesen patakzott a könnye. Szenvedélyes felindulása a férfit is megrendítette, úgy hogy mintegy új szemmel nézett a feleségére. Érezte, hogy fájdalomán kívül meddőségének szegylene is súlyosan nehezedik rája. Egő szánalom fogta el a férfit. Feltette magában, hogy panaszával ezuttal még jobban sarokba szorítja a rabbit s nem tágit mellőle mindaddig, míg csak feleletre nem bírja. Ezt meg is mondotta feleségének, aki boldogan és türelmetlenül kapott a gondolaton, s lelkére beszélt férjét, hogy ne is várja meg a következő hónapot, hanem keljen tüstént utra. Türelmetlenségének a férfi nem tudott ellentálni.

Reggelre kelve Rozienicébe sietett és a rabbi előtt kiöntötte lelkét.

Rabbi Izrael ezuttal oly barátságosan fogadta, hogy a chaszid már beszéd közben eltelt bizalommal és reménnyel. De amikor befejezte a mondanivalóját, a mester oly sokáig hallgatott, hogy a chaszid jókedve csakhamar újra lelohadt tőle.

Végre megszólalt a rabbi:

— Barátom, segíthetek rajtad, de aggodalom fog el, ha meg kell mutatnom azt az utat, amelyen célhoz jutsz. — Nézd a kettőtök éléite már a napszállat árnyékában áll. Ha azt akarod, hogy teljesüljön a kívánságotok, fel kell áldoznotok munkás éveitek gyümölcsét, öregségtek gondtalanságát, egész vagyoniotaikat. Lesz fiad, karodon hordhatod még, de nélkülözések, bajok és gondok között kell majd felnevelned. — Eredj haza, beszélj meg feleségeddel a dolgot, s ha ő rááll, jöjj vissza, én majd utbaigazítalak.

A chaszid haza is ment, elmondott a feleségének mindent, amit a rabbitól megtudott. Mialatt beszélt, könnyes szemével nézett rá az asszony. Ragyogó báj ömlött el rajta. Ugy állt előtte, fiatalon és derülten, mint egykor, sok-sok év előtt, amikor eljegyezte magának. Tüstént kijelentette, hogy kész minden nélkülözésre, nem törődik földi keserőséggel, csak engedje meg neki a sors, hogy testéből sarjadzott gyermeket ringasson még a napfényben.

— Nézd, — mondotta — mi meddő asszonyok már életünkben is dideregve járunk a halál árnyékában. Mi hasznát veszem gazdagságnak, kényelmes életnek, ha egyszer

meg kell halnom és nem marad utánam senki, akikben tovább élhetek a földön.

A chaszid tehát türelmesen utra kelt ujra, beállított a rozienicei rabbihoz, hogy átvegye tőle a kilátásba helyezett utasítást.

A mester pedig így szólt hozzá:

— Emlékeztetlek idézem, hogy gyermekkorodban szüleid eljegyeztek egy lánnyal. Te aztán később elhagytad egy másik lány kedvéért, aki megtetszett neked. Egy szegény teremítés miattad szenvedte el ártatlanul a kitaszítottágnak minden keserűségét és kínját. Te pedig mentél a magad után s leráztad szivedről az ő fájdalmát. Akkor lovácsoltad azokat a bilincseket, amik fogva tartják életed örömeit. Az elhagyott lány könnye meddővé tette a feleségedet. Ha kiakarod engesztelni a vétket, meg kell találnod azt a lányt, akit egykor úgy megbántottál. Kérj bocsánatot tőle, de úgy, hogy utána a keserűségnek legkisebb szikrája is kialudjék a lelkében. De értsd meg jól, messzire nagyon messzire lakik tőled s felkutatása sok bajjal jár. — Most pedig menj Baltába s ott várd be a vásárt, amelyet zöld vasárnap néven ismernek. Kutass, fűrkéssz utána reggeltől estig, ne hagyj fel a kereséssel s ne engedd, hogy a csüggedés urrá legyen rajtad. Többet mondanom nem adatott, de neked megparancsoltam, hogy keress s ne lankadj el belé. Eredj, s ha ráakadsz arra az asszonyra, teljesítsd, amit vezeklés fejében kíván tőled...

A chaszid megköszönte a tanácsot, felkészült az utra és elment Baltába. Szívzo-

HETI GLOSSZÁK

A zsidóság kárát vallja — zsidó államférfiainak

Lapunk olvasói emlékeznek rá bizonyára, hogy egyik legutóbbi számunkban részletesen smerteltük néhány nagy államban uralkodó helyzetet, mely szerint zsidó származású politikusok erősen ártják magukat bele, országok politikájába. Így Leon Blum, Litvinov és a többiek. Hogy ez a tendencia ma már csaknem minden országban lábrakap, arra legjobb bizonyíték a Daily Mail-nek az a száma, amely Herbert Sámuel volt palesztinai kormányzónak az angol politikában vitt szerepéről elmélkedik. Azzal kapcsolatban, hogy a vezetése alatt álló liberálisok ellenzékbe voltak, így ír a nagy angol lap:

„A független liberálisok senkinek sincsenek hasznára. Sir Herbert Sámuel fecsegése, mely szerint a legközelebbi választáson 400 mandátumot fognak kapni, egyszerű blöff. Ha Herbert Sámuel nem tudna 34 pártjával megegyezni abban, hogy merre menjenek, akkor azt ajánljuk, hogy tárgyalja meg ezt Nathan őrnaggyal és a többi vezetővel és adja fel nekik a nagy kérdést: — Mi lesz Palesztinával?”

A középeurópai zsidóság ismeri már ezt a „tónust”. Mi már értjük belőle a finom iróniát. Az angolok parlamentárisan fejezik ki magukat. Mindenesetre röviden csak az csendül ki legérthetőbben a cikkből, amit nálunk úgy fejeznek ki: Jos cu jidan la Palesztina!

Ugyalászik már Angliában, Disraeli tradíciója dacára is, lassankint az a nézet alakul ki, hogy a zsidók ne ártsák bele magukat tulságosan az angol politikába.

Kapcsolatban fentiekkel, meg kell még említsük azt is, hogy viszont, amikor kizárólagos zsidó politikáról van szó, akkor nem jó, ha zsidók állanak az országok élén. Egy Herbert Sámuel se nevezhető ideális Palesztina-kormányzónak, legalább is akkori kormányzása nem volt szerencsés.

S hogy erre még eklatásabb illusztrációval szolgáljunk, hivatkoznunk kell Nahum Sokolownak legutóbbi nyilatkozatára, amelyet Varsóban tett száz újságíró előtt. Sokolow szerint Ribot, akkori francia miniszterelnököt könnyen megleheteit nyerni a Balfour deklarációjához. Viszont az olasz kormány hozzájárulása néhány hónapot késett és akadályokba ütközött, mert az akkori olasz külügyminiszter

rongva várta a vásár első napját. Hajnali szürkületben még fel sem állították teljesen az utolsó bódékat, s már is ott állt nézte, hogy telik meg a tér, míg aztán körülzibongta az örvénylő vásári lárma. A hangos sürgés-forgás szokatlanul hatott rá és fájdalmat okozott neki. De állhatatosan győzte a hajnal első órájától kezdve az éjszaka utolsó órájáig, s nem fájt, míg a tér ki nem ürült s nem látott többé egy árva lelket sem. Így telt az első nap, másnap s minden következő nap. Figyelt minden hangra, belenezett minden arcba, megkérdezett minden embert, aki hajlott a szavára, hogy nyomára akadjon annak a nőnek, aki egyszer a gyerekkorában a menyasszonya volt.

Igy mult nap-nap után. Nem volt tekintet, nem akadt szó, amely utbaigazította volna. Ugy állt órák hosszat holtrafáradtan, éhesen, csalódástól gyötört szívvel a bódé között, kiabáló vásárosok s alkudozók tömegében. Így virradt rá a vásár utolsó napja. A kereskedők összecsomagolták áruikat, zsákokat, meg ládákat raktak a kocsijukra. Az idegenek seregétől hagyták el a várost. Alkonyodott s a hunyó nap fényében már bontogatták a bódékat. Ezen a napon a chaszid lábtelegeként járt be minden utcát. Megáll minden fogadó előtt. Aggodalmaskodva tekintgetett minden idegen nő arcába, elkapott minden idegen hangot — minden hasztalan volt. A vásár vége felé közelédt, a határidő már-már lejárt. Utolsó reménye is kilobbant. Hirtelen elborult az ég, s nap szürkület nélkül folyt át az éjszakai sötétségbe, megeredt a zápor, az

Gondoskodjék öreg napjairól és időelőtti munkaképtelenség esetére!

Ezt könnyen megleheti, ha jövedelméhez mért **havi fizetések** ellenében

Járadékkal kapcsolatos

NYUGDIJBIZTOSÍTÁST

köt nálunk.

KÜLÖNLEGES ELŐNYÖK:

1. **Orvosi vizsgálat nem szükséges**, csupán 2 évi várakozási idő.
2. **Baleset által okozott rokkantság esetén** várakozási idő sincsen.
3. **Kényelmes fizetések** havi díjrészekben.
4. **Vásárolhat biztosítási éveket** kedvező feltételekkel.
5. **Megtámadhatatlan** a biztosítás egy évi fennállás után.
6. **Nem vész el a pénze** akkor sem, ha csak egy évi díjat fizetett.
7. **Megszakíthatja és újból felveheti** a díjfizetést (pl. rossz üzletmenetnél és állástalanság esetén, stb.)
8. **Visszavásárolható vagy kölcsönrel terhelhető** kedvező feltételekkel 3 évi díj fizetése után.
9. **Tőkésítés kedvező feltételekkel.**

Minél előbb kezdi meg, annál jobban értékesítheti megtakarított pénzét!

Felvilágosítást és díjszámítást költségmentesen nyújtunk.

PHÖNIX Életbiztosító Társaság

Központi székhelye: WIEN

Erdélyi igazgatóság **Cluj, Str. N. Iorga 16. Telefonszám 11-48**

Engedélyezve Romániában 1929 január 14-én, közzétéve a Mon. Of. 13. számában 1929 jan. 16-án, Alapszabályok közölve Mon. Of. 45-1929. Bejegyezve az ilfői törvényszéknél a cégjegyzékbe 1929 január 21-én 6. sz. alatt

zsidó volt. A „zsidó” Sonnino nem szívesen engazsálta magát egy zsidó ügyben.

De ez az érzés nemcsak a nagypolitikában van meg, hanem egészen apró ki lokális ügyekben is. Így sokat beszéltek egy időben arról Nagyváradon, hogy az 1900-as években, amikor a tolerancia dühöngött Magyarországon és Nagyváradnak „zsidó” rendőrfőkapitánya volt, egy tisztviselő kinevezéséről volt szó a városnál, amely állásra történetesen egy zsidó is pályázott. Elment az akkori hitközségi elnökhöz, aki kerek perec megmondta, hogy bizony ő nem fogja támogatni a törvényhatósági bizottság közgyűlésén. A tisztviselő, aki zsidóságára hivatkozott, megdöbben az elnök nyilatkozatán és amikor azt kérdezte, hogy mondja meg az okát, következőképpen szólott:

— Ha egy zsidó funkcionáriushoz kerül egy zsidó ügy, vagy egy zsidónak az ügye, akkor féltékenyen vigyáz arra, hogy ne lássék elfogultsága. Gyakran annyira tulzásba csap, hogy inkább kedvezőtlenül intézi el a zsidó ügyet, nehogy úgy lássék, mintha... Viszont

egy nem zsidó tisztviselő felül tud emelkedni ezen és nem gyanúsítja meg sohasem, hogy részrehajló volna zsidóval szemben.

Csak a régi „békebeli” mentalitás volt büszke arra, hogy zsidó van itt is, meg ott is. Miniszter, polgármester, meg a többi, ha zsidó, nem bizonyos, hogy egyéni karrierjén kívül, javára volna a zsidóságnak. Példa erre Herbert Sámuel, meg Sonnino, meg a nagyváradi városi fogalmazó esete. Mondjuk már ezt meg egyszer őszintén.

Rendőrök a templom előtt

Templom előtt nem szokott rendőr állani. Főképpen nem rendes időkben, amikor nincsen egy országban forradalom. Sőt tovább megyünk. Még a pogromos cári országban sem kellett védeni a zsidók templomát, mert a „fekete százak” előtt is szent volt az isteni hajlék.

Ellenben. Igen ellenben Kolozsváron, rendőrök őrzik a templomokat. A felületes szemlélő még azt mondhatná, hogy na, mégis szép, hogy vigyáznak a templomokra. Pedig de nem így van, de másképpen van. Más-

emberek cserben hagyták munkájukat és áruikat, s legközelebbi házakba menekültek az áthaló nedvesség elől.

A chaszid csak akkor ijedt föl, amikor már bőrig ázott s védőhelyet keresett, ahol meghúzódhatnék. A közelben nagy, sötét kapubejáratot vett észre, oda sietett s belépett rajta. Kimerült testével épp a falhoz akart támaszkodni, amikor hirtelen suhogás érintette meg a fülét, mintha csak selyem női ruhához ért volna. Ijedten húzódtott félre, hogy szabad helyet adjon a teste, meg a ruha tulajdonosa között — így kívánta az illendőség. Felpillantott s szeme lassan-lassan hozzászokott a mély homályhoz. Két asszonyt vett észre maga mellett. Amikor az imént sietve és szórakozottan fordult be a kapun, elkerülték figyelmét. De máris levette róluk a szemét — annyira elmerült komor gondolatainak örvényébe. Egy különös hangra azonban ijedten kapta föl fejét. Az egyik asszony nevetett — az volt, aki közvellen közelében állt. Hangtalan, fájdalmas nevetés volt, olykor egy-egy remegő hang vegyül beléje, aminőt hasadó finom üveg hallat. Majd fojtott hangon beszélni kezdett, de a chaszid megértette minden szavát:

— Nézd, gyerekkoromban ennek az embernek voltam a menyasszonya. Aztán eltasztott magától. Most is annyira irtózik tőlem, hogy mindent elkövet, csak hogy ne kerüljön közelemben.

A férfinak elállt a szive vére. A homályon keresztül izzó szemmel meredt a beszélőre. Tisztán kivethette: nyulánk, sápadt asz-

szony volt, merev, fekete ünnepi ruhában, fénylő haját, meg arcát félig fétyol takarta, a mellén és a két kezén drága ékszer villogott. Minél tovább nézte, annál jobban elszorult a szive. Végül megemberelte magát, odalépett hozzá, lesütötte szemét s félénken így szól:

— Mit mondasz, ó asszony?

A nő hangja remegve suhán el felette:

— Uram, hát valóban elfelejtettél volna, ahogy a halottakat szokás? Igen én vagyok az a leány, akit gyerekkoromban eljegyeztek veled, s akit te méltatlannak találtál magadhoz.

De mond csak mi, járatban vagy?

— Asszony — felelte a férfi hadd mondjam el kertes nélkül: miattad jöttem ide. Nem hallgatok el semmit. Házasságomon nincs áldás. Feleségem meddő. Nem született gyermekem. Életünk bubánatban telt. De lásd, a rozienicei rabbi látóvá tett. Tudom, hogy az életem hozzá van kötve ahhoz a fájdalomhoz, amelyet én okoztam neked. Csak ha megbocsátasz nekem úgy, hogy nem marad harag a szivedben, csak akkor hull le rólam a bűn bilincse. Feleségem örökségem gyermeket szül s nagysokára örömmünk telik az életbe. Végtelen bajon vergődtem keresztül, e nap kedvéért. Oh, asszony, légy irgalmas hozzám. Teljesítek mindent, amit kimérsz rám, hogy jóvá tegyem a hibámat.

Az asszony odafordult hozzá s halkan beszélt. Minden szava gyöngyszemként vált le a szájáról s úgy hullt alá a férfi szívében:

— Uram, Isten kegyelmesebben bánt velem, sem hogy ma fel tudnád fogni. Földi kincsben már nem telik örömmöm. Szívem békéje

képen van, mert az igazgatás nem alulról jön, a sikátorok mélyéről, hanem sokszor fentről. Így Kolozsváron is, Dan Radulescu professzor ur úgy nyilatkozott nemrégiben, hogy a román ifjúság morális problémáit csak a Vasgárda tudja maradéktalanul megoldani. Értjük ezt? A katedrálról hirdetik a gyűlöletet, a katedrálról, amely a kulturának és civilizációnak magas szószeke, sőt mondhatni trónszeke kellene legyen.

És Kolozsváron a zsidó templomok előtt rendőrök állanak. Egyszer azért, mert Tischler gyilkosának szimpatizásait kell féken tartani. Máskor meg a zajos vasgárdista gyűlések zaja veri fel a szamosmenti metropolist.

A régi kormányt többek között ezek a rendőrposztok is segítették megbuktatni. Mert hogy képzelhető el a jogrend olyan országban, ahol a templomok neutralitását fegyverrel kell megvédeni. A rendőr is segített megbuktatni a régi Vajda kormányt. S ameddig ez a rendőr a posztján kell álljon, addig egyetlen kormány helyzete sem lehet stabil. A demagógokat, a szájhősöket, az izgatókat, a szélsőségeket kell elhallgaltatni, akkor lesz konszolidáció s akkor nem kell rendőr a templomok elé. Amikor az ájtatoskodóknak istentisztelet alatt remegni kell embertársaiktól, addig nincs rend. A templomot az ájtatoskodóknak és a környező népek szeretetének kell körülvenni és nem a rend őreinek. Jól nézünk mi ki, ha a templomok falait is fegyverrel kell megvédeni a nyugalom és béke esztendeiben.

A palesztinai misszionárius iskolák behálózzák a zsidó gyermekeket.

Nagy kedvezményeket nyújtanak számukra, hogy elvonják őket a zsidó neveléstől.

Londonból jelentik, hogy a múlt héten megtartott Bord of Deputies ülészakán felolvastak Henriette Sold asszonytól a Waad Leumi képviselőtársaság tudósítást, a misszionárius iskoláknak a zsidóságra káros munkájáról. A Bord of Deputies bizottsága megállapítja azokat a veszedelmeket, amelyek a misszionárius aktivitással vannak összefüggésben és arra kötelezik a szervezetet, hogy a palesztinai zsidó nevelési munka érdekében azonnal lépjen akcióba.

Henriette Sold jelentése szerint jelenleg 800 zsidó gyermek tanul a palesztinai misszionárius iskolákban. Ezen iskolák mindentéle

kedvezményel igyekeznek a zsidó gyermekeket magukhoz vonni. Így teljes tandíjmentességet, ruházatot és más egyéb ajándékokat juttatnak a zsidó gyermekeknek, amire a szentföldi zsidó iskolák, ahová 25.000 zsidó gyermek jár, nem képesek. Az anyagiakban gyengébben felszerelt zsidó iskolák nem képesek konkurálni azon misszionárius iskolákkal, ahová túlnyomólag inkább zsidó leányok, mint fiuk

járnak. Sok vallásos szülő inkább járattja leányát a misszionárius iskolában, mint a cionista iskolákban. Sold asszony követeli a zsidó iskolák erősítését, hogy így ellensúlyozható legyenek a misszionárius iskolák befolyásai.

A Bord of Deputies palesztinai bizottsága felhívása mellé egy speciális kimutatást közöl, hogy a tanácskozások érdekében az ügyet áttekinthetőbbé tegye.

„Lengyelország átveszi Angliától a palesztinai mandátumot”

A világsajtót az elmúlt héten bejárta az hír, hogy a lengyel hivatalos lap a palesztinai mandátumot Lengyelországnak követeli, mert Anglia nem tett elegendő mandatárius feladatainak. A „Słowo”, a kormány hivatalos organuma vezércikkben foglalkozik, W. Studnizky tollából a kérdéssel és többek között a következőket írja: A zsidók Palesztinát mezőgazdasági szempontból is jelentékkennyé tették. Már a közeljövőben Palesztina, hála a zsidó narancsültetvényeknek, a nemzetközi kereskedelem szempontjából is komoly tényezővé válik. Emellett azonban az arabok kulturális tekintetben sem tudnak lépést tartani a zsidókkal. Az angol mandatárius hatalom legújabb politikája az arab követelésekkel szemben akadályozza a zsidó építés és kolonizáció fejlődését.

Ha a kolonizáció kérdését pusztán a számok tükrében figyeljük, akkor azt látjuk, hogy a jelenlegi helyzet egyáltalán nem tekinthető a zsidó kérdés megoldásának. Egyedül Lengyelországban a zsidóság évi normális szaporulata meghaladja a 30.000-et, míg a mandatárius hatalom évenként mindössze 5000 (!) certifikátot bocsájt ki. Intenzív földkultúra, kereskedelem és építési lehetőségek mellett azonban Palesztina helyt tudna adni 1 millió embernek.

Hogy a zsidó kolonizációnak ne legyenek komolyabb akadályai igen kívánatos volna egy arab kivándorlás megszervezése, Mezopotámia, Szíria, Egyiptom, Sudán, Tripolis, Tunis, Algír, Marokko felé, amelyek arabnyelvű területek, igen ritka népességgel és hatalmas földterületekkel és amelyek kitűnően beválnának az arab kolonizáció céljaira.

Anglia tehát nem adhatja át a mandátumot sem Franciaországnak, amely riválisa Előázsiában és Németországnak sem jöhet e tekintetben számításba. *Lengyelország, mint azon európai állam, amely percentuálisan a legnagyobb számú zsidó lakósággal rendel-*

kezik az egyedüli hivattott mandatárius hatalom Palesztina számára. A zsidók, kik a lengyel hadseregben szolgálnak, védhetnék meg a legmegfelelőbbben a zsidó kolonizációt az arab ellenállással szemben. Palesztina egyben igen alkalmas terület volna ipari termékeink számára. Meg kell kezdeni a cionista szervezettel a tárgyalásokat és Angliát rávenni arra, hogy lemondjon a mandátumáról Lengyelország javára.

Röviddel a fenti vezércikk megjelenése után a varsói zsidó napilap, a „Der Moment”, amely közel áll a revizionistákhoz és Jabotinsky a főmunkatársa, a következő szenzációs című cikket közölte le: „Lengyelország átveszi Angliától a Palesztina-mandátumot.” — Majd a továbbiakban hirt ad arról, hogy a varsói varsói tanácshoz egy kérvény futott be, amely egy szervezet legalizálását kéri. A szervezet a következő nevet viseli: „Társaság a Palesztina-mandátum Lengyelország által való átvételének követelésére.” A társaság programjában kijelenti, hogy a Palesztina-mandátum átvételére legmegfelelőbb európai állam Lengyelország, amely ilyen tekintetben számbajöhet. A társaság az egész világon csoportokat fog létesíteni, hogy mindenütt propogálja eszméjét. A kérvényt 15 zsidó személyiség írta alá, valamint a „Brith Hachajal” és a „Brith Trumpeldor” szervezetek.

Goldmann Bernát orth. kóser vendéglő Prága

II. Truhlarska 10 II. emelet.

A legnevesebb szlovákiai orth. rabbik hecserével

nem vezeklésen mulik. De ide hallgass. Van egy bátyám Suvalki mellett egy faluban: Rabbi Leib, jámbor ember, de házat nagy szegénység sújtotta. Épen most készül férjhezadni a leányát, de szükségét lát mindenben, nincs egy árva fillérje s nem tudja honnan szerezzen kelengyét. A lányt majd ugyanaz a sors éri, mint egykor engem. Vőlegénye el fogja hagyni. Nagy kétségbeesés szakad rá meg a családjára. Ha azt akarod, hogy gyökerestől kiirtsam azt a fájdalmat, amelyet nekem okoztál, eredj oda s vedd le róla meg a családjáról a gyászt. Kétszáz arany forintra van szüksége ahhoz, hogy minden rendben menjen, ha átadod nekik a pénzt, akkor meg vannak mentve. Menj és Isten áldjon... — szölt és sietve kiment a kapun.

A chaszidot megzavarta az asszony beszéde és gyors távozása. Most utána rohant, hogy visszatartsa. Még egyszer felragyogott az arca, még egyszer feléje fordult s mélabusan így szólt:

— Barátom, hiába követsz. Messzire megyek. Sietnem kell.

Kezével bucsut intett, azután eltűnt.

Másnap a chaszideus elindult Suvalki felé, s mikor hetekig tartó fárasztó ut után odaérkezett, rabbi Leib után kérdezősködött. Egy szomszéd faluba utasították. Tüstént elhagyta Suvalkit s felkereste a falut. Rabbi Leibot zárkózott és komor hangulatban találta. Kevés hajlandóságot mutatott arra, hogy ismeretlen vendége előtt kiöntse a szívét. De a sok és szívből jövő szó végre is beszédre bírta. Bevallotta, hogy súlyos gondok gyöttrik,

mivel épen a napokban kell férjhezadnia a leányát. Véletlen csapások, rossz termés, földesurának fősvénysége arra kényszerítették, hogy felhasználja leánya hozományát. Háza népével ebből tengette életét. Az eljegyzést a leány gyermekkorában tartották meg, amikor még a hozzátartozói jómódban éltek. De a szerencsétlenség azóta nagyon is eltávolította a vőlegénytől, ha most nem tud elegendő tenni a házassági szerződésnek, a vőlegény családjára örömmel kap majd a kedvező alkalmon, hogy felbontsa az eljegyzést. Hiszen a menyasszony szegénysége régóta szálla a szemükben. Eddig is csak a becsület és illendőség kötötte őket. Gyermekének megvetés lenne a része, azért már hetek óta kétségbeesetten sirdogál szobájában.

— Nos, barátom, — vélte a chaszid — talán megmenthetlek szorongott helyzetedből?

— Ugyan, — felelte rabbi Leib, — idegen létedre mi bírhatna rá, hogy segítségemre légy? és keserűen és hitetlenül mosolygott hozzá.

— Nos, — mondotta a chaszid — itt van nálam ez a 200 arany. Nem is tudnám jobb célra fordítani, mint, hogy reád bízom, tartsd meg, amíg csak szükséged van rá.

Az idegen becsületes arca lassan-lassan bizalmat kellett a házigazdában s most már tudni akarta, ismeretlen léte, mivel szolgált rá arra, hogy irgalmat talált a szemében. A chaszid elérkezettnek látta az időt, hogy valamást tegyen sorsáról meg a küldetéséről és ezért így szólt:

— Eszter testvéred küldött ide. Ő kívánta, hogy legyek a segítségedre.

A házigazda e szavak hallatára elfordította az arcát s különös, bizonytalan hangon kérdezte:

— Hol látad utoljára a testvéremet s mikor adott neked ilyen utasítást?

— Néhány hete annak, hogy a halott nagyvásárban sok-sok év után újra rátaláltam — felelte a chaszid. — Beszélt a szerencsétlenségről s nagyon szívére vette a bánatodat. Meghagyta, siessék tüstént a segítségedre, ime, ezért vagyok ma itt.

— Bolond, — kiáltotta a házigazda s arca tüzelt a haragtól. — Azért jöttél ide, hogy csúfot üzz a nyomoruságomból? Eszter testvérem tizenöt éve, hogy meghalt s tulajdon kezemmel ástam meg a sírját s temettem el őt.

A chaszid erre mélyen felsóhajtott s eltakarta az arcát. Végül is megemberelte magát, megjött a szava s a halott leány bátyja előtt feltárta az igazságot.

Amikor leírta a kapualjban álló nő külsejét és ruháját, könny szökött rabbi Leib szemébe és aztán így szólt:

— Igen, ugy van, amint mondod, ilyen volt az arca, ilyen ruhát viselt, amikor tizenöt év előtt eltemettem. A te kedvedért jött fel sírjából, egy rövid esti órára, hogy ulbaigazítson. Testvérem, ezért szegyenkezés nélkül fogadom el tőled a pénzt.

Megáldották egymást s békességben váltak el egymástól.

A chaszid ezután feleségével együtt a legnagyobb inségben tengődött, de Isten megáldotta a frigyüket.

Mielőtt megöregedtek volna, gyermekük született...

HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5694

Péntek: Kiszlev 13, december 1.

Szombat: Kiszlev 14, december 2.

Heti szidra: וישלח

Heti háftóra: הוון עבדו

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4.22

gyertyagyújtás 4.26

Istentisztelet kezdete 4.36

Szombat befejezése 5.30

Felhívjuk előfizetőinket, különösen azokat, kiket inkasszánsainknak nem áll módjában felkeresni, hogy hátralékos előfizetéseiket számunkra haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek. Külföldi előfizetőink nemzetközi postautalványon küldhetik be hátralékaikat. — Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogassanak bennünket, hogy lapunk továbbra is teljesíthesse hivatását és hogy akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre lapunkat. A „NÉPÜNK” kiadó hivatala.

Teremtsük meg a nemzeti egységfrontot!

A zsidó nép keményen harcol létfenntartása érdekében. A gazdasági krízis dühöngő vihara a zsidóságot kétfős erővel sújtotta. Ahová csak tekintünk, mindenütt ugyanez a sors, csak néhol enyhébb, néhol keményebb formában ütközik ki az ellentét. Országok vannak, ahol évszázados jogokat tesznek kérdésessé és a szemita fajhoz tartozóktól, még a legprimitív emberi jogokat is megtagadják. És ezekben a katasztrófális időkben, a zsidó tömegek rohamos elszegényedésének folyamatában, nekünk zsidóknak valóban nincs más megoldásunk és kivezető utunk, mint: Erec-Jisrael. Palesztina ma az egyetlen fényugár a zsidó nép történetének veszes sötétségében, az egyetlen mentősziget a világenger felőrli viharában.

De éppen most, midőn ez a tiszta felismerés behatolt a zsidóság minden rétegébe, midőn Palesztina, hála a zsidó áldozatkésztségnek, virágzó fejlődésnek indult, midőn a zsidó teremtető ide összpontosult, éppen akkor Anglia, a mandatarius hatalom támaszt hiteltelen nehézségeket munkánk elé. Nem elég, hogy ünnepélyes fogadalmait nem teljesíti Erec Jisraellel szemben, hanem még olyan törvénytervezeteket készít elő, amelyek feladataival szöges ellentétben állanak. Az a benyomásunk, mintha Anglia Palesztinából arab nemzeti államot akarna létesíteni, holott népszövetségi megbízása a zsidó otthon megteremtését tűzte ki feladatául. Mialatt Anglia az arabokat a szomszédállamok területéről szabadon az országba engedi, addig a zsidó turisták és az ugynevezett „illegális” bevándorlók ellen drákói szankciókat alkalmaz.

Hib híreként jönnek hozzánk azok a jelentések, hogy a kormányzó kijelentette, miszerint Palesztina lakosságának arányszámát 1:4-hez az arabok javára fogja stabilizálni és minden további bevándorlást is csak ebben a formában enged meg. Tehát ha nem vándorol be a négy arab, akkor egy zsidó sem léphet az ország területére. A Jewish Agency ellenvetésére pedig, amidőn a zsidó munkáshiányra hivatkozik, a kormányzó cinikus flegmával jelenti ki, hogy éppen elég arab munkanélküli áll rendelkezésre.

És ez többet jelent már, mint egy kellemetlen rendelkezést. Ez már leplezetlen tagadása a zsidó nemzeti otthon megteremtésének és bejelentése annak, hogy még előkészíteni sem engedik ennek az alapvető keresztülvitelét.

Népünk évezredes tragédiái megtanítottak azonban bennünket arra, hogy felvértezzük magunkat minden csapás ellen és el tudjuk viselni a sorscsapásokat. De egy ilyen támadásra mégsem voltunk elkészülve. Nem azért, mert oly rendkívüli elvi jelentősége van, hanem mert olyan időben ért, midőn a zsidó existenciák napról-napra megsemmisülnek és népünk minden rétege, a szó legkomolyabb értelmében, gazdaságilag teljesen tönkremegy. Mert olyan időben jött, midőn a zsidó menekültek ezrei hiába keresnek bárhol is menedéket. Mert Erec Jisrael a zsidó töke és munka útján ragyogó gazdasági állapotban van, mert Erec Jisrael az egyetlen ország, amely munkakerőt keres és évi büdzséjét jelentékeny többlettel zárja.

Szégyenteljes és tarthatatlan állapot ez, amelyet a zsidó nép nem tűrhet el újra hidegvérrel. Az idő energikus ellenállást és céltudatos harcot diktál nemzeti érdekeink megvédése céljából. Meg kell teremteni a Jewish Agency politikai vezetőitől is követtelt, zsidó nemzeti egységfrontot. Minden erőnköt össze kell fogni a fenyegető veszély elhárítására. Egyszer és mindenkorra véget kell vetnünk ennek a helyzetnek és fel kell hívunk az egész világ figyelmét a velünk szemben elkövetett igazságtalanságra.

Meg kell fujnunk a riadót! Senkinek sem szabad tartalékba maradni. Mindenki saját helyén kell, hogy tiltakozzon, felvilágosítsa és alarmirozza a közvéleményt. Vidéken és fővárosban, a galulban és Erec Jisraelban, a Népszövetségél és a kormánynál. A riadónknak el kell jutni a világ lelkiismeretéhez és szolgálatba kell állítsák a cionizmus és a zsidóság összes tartalék-energiáit.

Ezt a harcunkat azonban egységesen, kitartással és bátorsággal kell megvívunk egészen a győzelmes befejezésig. (Tacovo.)

Basch Ignácz.

— A barna iskolák poklából. A „Weltbühne” egy megrázó gyermeklevelet tett legutóbbi számában közzé, melyet egy 13 éves ifju írt Németországból: „Az osztályban én vagyok az egyetlen zsidó. Habár én nem is vagyok zsidó. Husvélig keresztény voltam (A gyermek anyja protestáns. A Szerk.) Aztán kiderült, hogy a papám zsidó és így én is zsidó vagyok. Most aztán minden megváltozott körülöttem. Senki sem megy velem végig az uccán és nem kapok feleleteket. És osztályunkban senki sem akar mellettem ülni. A tanítás alatt a tanítók folyton szidnak, noha én semmit sem tettem. És ha könnyeim kezdenek hullani, bár mindig erőt veszek magamon, akkor azt mondják, hogy gyáva mame-luk vagyok, mint az összes marxista fickók. „Fattyu”-nak és „Ringyó kölyké”-nek is neveznek. A történelem tanára mondta nekem egy ízben, midőn nem tudtam felelni kérdésére, hogy én éppen úgy, mint apám, leleszek rövidesen vágva.” Egy kiragadott szürke, mindennapos esete ez Hitler birodalmának, amely elpusztítja azt a nemzedéket is, amelyet életben hagy.

— Horogkeresztes arab propaganda — Svájcban. Genf. — A palesztinai arab zavargásokkal egyidejűleg a Genfben élő arabok is igen hatékony izgató propagandába kezdtek. Eltekintve az „Emberi és polgárjogok szíriai ligája” által kibocsájtott felhívástól, különböző manifesztumokat küldtek széjjel a helyi szerkesztőségekhez, amelyekben ismert panaszokkal élnek a cionizmus és a mandatarius hatalommal szemben. Propagandájukban az arabok nem vetik meg az antiszemita izgalmas módszerét sem, így például a genfi arab diákok szövetsége felhívást bocsájtott ki, amelyben a világ lelkiismeretéhez apellál és többek között a következőket írják: — „Keresztények! A zsidók, noha kiűzték őket Németországból, még mindig kezükben tartják az európai hatalmat és most behatoltak a Megváltó országába is és feldulják a szent szűz sírját. Királyságot akarnak alapítani a szent földön, amelyet elrabolhatnak ugyan tőlünk, de megtartani nincs hozzá joguk.” A röplapot többszáz példányban küldték széjjel a nemzetközi sajtó képviselőihez, intézményekhez és magánszemélyek körében is terjesztették.

— Zsidó hajó — zsidó tengerész legénységgel. A francia lapok jelentik, hogy a napokban Antwerpenbe befutott az első zsidó hajó. A zsidó hajónak „Immanuel” a neve és egy zsidó részvénytársaság tulajdona. Az Immanuel teljes legénysége zsidó. A hajón kétféle lobogó lengett. A sajtó különös kedvező méltatással foglalkozik azon alkalomból, hogy az első zsidó hajó a belga partra befutott.

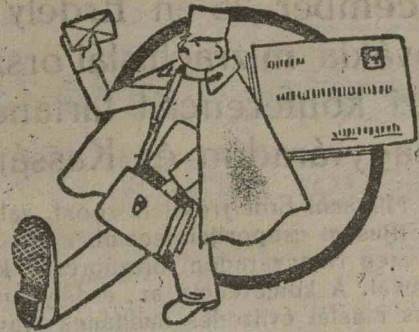
— Egy csehszlovák — palesztinai kereskedelmi kamara létesül. Prága. Az elmúlt héten Prágában megtartott hivatalos kereskedelmi értekezleten elhatározták, hogy Csehszlovákia és Palesztina közötti kereskedelmi kapcsolat kiszélesítése érdekében egy csehszlovák — palesztinai kereskedelmi kamarát létesítsenek, amely Prágában és Palesztinában fogja működését kifejteni.

E menorák
Z gyertyatartók,
U serlegék,
S evőszekélyek,
T templomi kegy-
S zerek,
bármily művészi kivitelben leg-
olcsóbb árban.

Gyártása és eladása:

„Tacamul”
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.

Az én talpam Okmatalp
Kevés pénzért soká tart

PALMA
OKMA

tartóstatp
nem árik át,
tartóssága
csodával határos

Ezt kérje!

— A tudósoknak is vándorbotot kell ragadni. Schrödinger, a híres fizikus, kinek hullámelmélete korszakalkotó volt, Németországot elhagyta és Angliába költözött, hol Cambridgeben kapott tanszéket. A született árja tudóst az kedvellettelte el, hogy zsidó tudós barátait üldözték és felháborodásában nem tudott hazájában megmaradni. Prof. Wintersteint, a breslauer egyetem fiziológusát, aki Prágában született, mint zsidót, visszalépésre kényszerítették. Frankfurtban Lipschütz professzort, a híres biochemikust bocsájtották el. A két utóbbi tudós a konstantinápolyi egyetemen kapott tanszéket...

— Szemeik vannak és nem látnak, — füleik vannak és nem hallanak Csernovitzban a horogkeresztesek otthona előtt álló rendőrsztoik, amidőn az arra haladó zsidó járókelőket az antiszemita terrorfiuk bántalmazták. De látnak azonnal, ha a zsidó iskolás gyermekek a falakra kiragasztott számtalan antiszemita izgató plakátokat csak megérintik is. Kedden, a déli időben néhány zsidó iskolás gyermek ment el az antiszemita otthon előtt és a posztoló rendőr látni vélte, hogy az egyik az uccasarkon a horogkeresztes plakátot leszakította. Nosza nekiment a rendőre az apró gyermeknek és brutális módon a fülénél ráncigálva vitte a kommisszáriátushoz. Egy véletlenül arra járó tanár szabadította ki a gyermeket a brutális rendőr kezeiből. Az a színezete a dolognak, hogy a hírhedt Romana-uccába a nemzetiszocialisták otthona elé, direkt válogatott rendőrsztoikat szemelnek ki, a cuzista eszmék fokozott védelmére.

— Hitler és Nietzsche. Hitler cancellár meglátogatta Nietzsche Frigyes nővérét és mint híres antiszemitát magasztalta a nagy filozófust. A Nietzsche-kutatók kikeresték a a világhírű német bölcsész leveleiből azokat a részleteket, melyek a zsidógyűlöletre vonatkoznak. Ezek a részletek semmiképpen sem igazolják a hitlerista sajtó jelentéseit. Nietzsche Frigyes 1887 március 23 án Nizzából keltezte a következőket írta: „Undorító a naiv dilettánsoknak handabandázása a faji jelszavakkal. Abszurdum, mennyit hamisítanak ezek körül a hamis fogalmak körül: germán, árja, ősnémet, keresztény. Eddig ironikus csöndben néztem ezeket a farizeus műveleteket. De ha sokáig folytatják a játékot a faji jelszavakkal, én is komolyan meg fogok haragudni...” Ekép szólott Nietzsche.

December 25-én Erdély és Szlovákia mizrachistái ország-részi konferenciát tartanak, Nagyváradon és Kassán

A Mizrachi Erdélyrészi Központ, valamint összes ifjusági csoportjal december 25—26-án tartják meg Nagyváradon ország-részi konferenciájukat. A konferencia az erdélyi mizrachizmus másfél évtizedes múltjának jegyében fog lefolyni, ahol úgy a jeruzsálemi központtól, mint más országos központok részéről is képviselők jelennek majd meg, hogy a nemzeti alapon álló vallásos zsidóság halhatatlan ideológiája mellett manifesztáljanak. A konferencia iránt ország-szerte nagy az érdeklődés, mivel Erdélynek legerősebb zsidó nacionalista pártjának konferenciáján, az ország minden részéből körülbelül 500 delegátusra számítanak. A konferenciára jövő delegátusok 50%-os vasúti jegykedvezményben részesülnek.

Az erdélyi vallásos zsidóság sorsdöntő óráit éli és az utóbbi években a nemzeti ideológiának főleg a vallásos zsidóság széles rétegeiben való erőteljes térhódítása arra kötelezi minden mizrachista és ifjuságának csoportját, hogy szervezettlenség esetén, megszervezze és reorganizálja helyi csoportjait, hogy mennél több delegátusnak elküldése által tegye lehetővé az égető problémákban, mennél impozánsabb egyöntetűséggel való határozathozatalt.

A megnyitót a nagyváradi városháza dísztermében december 25-én este 9 órakor tartják meg. Tekintettel arra, hogy az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Nagyintézőbizottsága is ugyanakkor tartja Nagyváradon gyűlését, így kilátás van arra, hogy az erdélyi cionizmus számos prominens tagja is részt fog venni az egyidejűleg megartandó Mizrachi konferencián.

Megemlítendőnek tartjuk még itt, hogy a csehszlovákiai Mizrachi orsz. szervezetei a Hechaluc és a Ceiré Hamizrachi ugyancsak december 25-én tartják ország-részi konferenciájukat Koscicén.

Mindkét konferencia előkészítő munkálatai a legnagyobb intenzitással folynak.

— Emil Ludvig szerint reménytelen a német zsidóság helyzete. A losangelesi Bne Brith páholy ünnepélyes évfordulójára alkalmával, nagyszámu hallgatóság részvétele mellett tartott Emil Ludvig rendkívül érdekes előadást, melyben többek között a következőket mondta: „Másodizben beszéltek zsidó hallgatóság előtt, és kérdem önmagamtól, aki nem mint vallásos érzelű zsidó nőttem fel, jogom van-e zsidó hallgatóság elé lépni? Egy elveszett fiu vagyok, aki visszatértem a családomhoz és Izrael elveszett gyermekei közül mind többen térnek a zsidó közösséghez vissza. Boldog vagyok azonban, hogy nekem már 12 évvel ezelőt batorom volt visszatérni zsidóságomhoz. Ne kívánják tőlem, hogy Hitlerről és a nemzetiszocialistákról úgy beszéljek, amint gondolkodom is felőlük, mert rokonaim vannak Németországban és nem akarom őket kiszolgáltatni a náci boszújának. De egyet még is ki kell jelentenem: A német zsidóság helyzete teljesen reménytelen. A náci 21 pontból álló programjukból 20-at nem tudtak teljesíteni. A 21-iket, a zsidó pontot tehát igyekezzenek minden erővel keresztülvinni”.

— Merényletet követtek el a jeruzsálemi főmufti ellen?! Párison keresztül kapjuk a következő szenzációs híradást. A „Makatam” jelentése szerint a jeruzsálemi főmufti, Hadzsas Ami al Hussein ellen merényletet követtek el. Két ismeretlen 10 lépésnyi távolságból rálőtt a muftira azon pillanatban, midőn az korán reggel lakását elhagyta. A merénylők három lövést adtak le és ismeretlen irányban elmenekültek. A rendőrség bevezette a nyomozást, néhány gyanúsítottat letartóztatott. A palesztinai sajtónak meg van tiltva a mufti elleni merénylettel való foglalkozás. A hírt fentartással közöljük, mivel megerősítésre szorul.

GONDOS idejében megújítja **EMBER!**

SORSJEGYÉT

nehogy játékjogát elveszítse
és ezáltal a milliókat másnak juttassa

II. oszt. huzása

1933 December 7 Csütörtök	Állami osztály sorsjáték huzása Ambrus I-ső nap
1933 December 8 Péntek	Állami osztály sorsjáték huzása Mária 2-ik nap

Ne rugja fel a milliókat

Ujítsa meg sorsjegyét a **BANCA ILIESCU** nál,
Erdély és Bánát főelárusítójánál.

Küldje be az ujítás költségét postán vagy fizesse be a 40050 számú postacsekre

Képviselet: **Oradea, Kollmann Kálmán, Str. Avram Iancu 14**

„A Mizrachi toleranciából oly embereket ismert el eddig zsidóknak, akik lábbal tapossák a Tóra törvényeit”

Antwerpen. Rabbi Amiel antwerpeni főrabbi, a mizrachisták kiváló vezére a 18 ik cionista kongresszuson lefolyt eseményekkel foglalkozott egy nagyobb előadás keretében, amelyen többek között a következőket jelentette ki:

„A 18 ik cionista kongresszus örök szégyenfoltja marad a zsidó történelemnek. A Mizrachi eddigi toleráns viselkedése a cionista szakszervezetel szemben, messze túllőtt a célon. Olyan embereket ismerünk „zsidók”-nak el, akik lábbal taposták el a Tóra törvényeit. Mit tett azonban a Mizrachi a mai napig? Ahelyett, hogy a baloldal ellen folytatott volna harcot, a jobboldal, az Aguda ellen irányította fegyverét. Nem is csoda, ha a cionista szervezetek nem akarják egyenjogúnak a Mizrachit elismerni, hanem „schno-rerként” kezelik, akinek csak koncokat és ételmaradékokat dobnak oda. De beszéljenek a tények.

Haifában a kehille interveniált a „Hisztadruth ho, — Owdim”-nél, hogy engedjék meg, hogy a közös konyhában kóser húst főzzenek. A Hisztadruth azonban kijelentette, hogy a kóser hus nagyon drága... A hitközség erre kijelentette, hogy fedezni fogja a költségeket, a Hisztadruth azonban ezt azzal utasította vissza, hogy nem fogad el ajándékokat. A hitközség

erre minden erejét latbavetette, hogy a kóser hus árát leszállítsák. De elég volt ez talán a Hisztadruthnak? Tévedés. Azzal érvelt most már, hogy a tréfli husból szebb adagokat lehet osztani és újra visszautasította a kóser hus szolgáltatását. És ez a Hisztadruth — fizte hozzá Amiel főrabbi, amely vezeti jelenleg is az egész cionista szervezetet.

Nézzük azonban milyenek a Hisztadruth chalucai. A „Polonia” gőzös két nappal Jom-Kipur előtt idült el és midőn Jom-Kipur reggelén a vallásos zsidók összegyűltek, hogy imádkozzanak, a hajón tartózkodó 400 cionista chaluc összeszedte a tréfli konyhán található összes élelmiszereket (a kóserkonyha zárva volt) és tüntetőleg falatozni kezdett a vallásos zsidó utasok előtt.

Bármennyire toleráns is volt a múltban a Mizrachi, a mérték végül is befelt és a nemzeti alapon álló vallásos zsidóság nemcsak taktikai okokból, de főleg vallási, politikai és gyakorlati szempontból sem vállalhatja továbbra is azon lealázó szerepet, hogy a Hisztadruth vallástalanságainak és zsidótlanságainak fedezője legyen. A palesztinai építómunkának és a jövő Zsidó-Államnak csakis akkor lehet létjogosultsága, ha az a zsidó történelmi hagyományokkal továbbra is egy szétszakíthatatlan láncolatot képez.

Egyesületi hírek

A svájcai (Szlovénia) orth. izr. hitközségben valóságos felfordulás van. A hitközségi elnök, Stern J. lekötődött. A hitközség főnöke leállította a schitát és a hitközség pénztárában valósággal fűtöl a szegénység uralkodik, ugyanarra a felhívást a főnököt, hogy vegye át a hitközség diktatórikus irányítását, hogy rendet teremthessen. A sok csapáshoz még az is hozzájárult, hogy a hatóság elrendelte az életveszedelemnek talált templomnak lebontását és így nincs hely, hol a hitközségi tagok imádkozzanak. A kívülről bejövő rituális vágalások, az az ellen elrendelt iszur dacára szintén súlyosan sújítják a megnyomorodott hitközséget és nyugodtan el lehet mondani, hogy kevés hitközség van úgy megnyomorítva mint a svájcai.

A kosicei revizionista unió kimondotta, hogy a Mizrachhoz hasonlóan ő is bojkotálja a Mifal-Arlosoroff akciót.

Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó nagyváradi csoportja, nagyszerű estélyt rendezett november 27-én este a Nac klub-termeiben. Az Árvagondozó által patronált Árvaház és Tanoncolthon igen súlyos anyagi körülmények között él és ezért nagyon dicséretreméltó örvény, hogy áldozatkész asszonyok és férfiak, sok munkával és odaadással dolgoznak, hogy az intézmények részére a megfelelő anyagiakat felhozzák. Az est fénypontja Weisz Klári ismert mozgásművészeti iskolai tanárnő bemutatott kreációi voltak, amelyek osztatlan tetszést arattak. A közönség a késő esti órákig maradt együtt a legjobb hangulatban. A sikeres estély megrendezésében országnátrse volt az agilis elnöknőnek, dr. Markovits Pálné, Borgida Józsefnek és a körük csoportosult lelkes rendezői gárdának.

A gherlai Ceiroth Mizrach az elmúlt héten tartotta alakuló közgyűlését, amely a következő vezetőséget választotta meg: Weisz Cili, Farkas Rózi, Silberstein Sz. Mendel Iboly és Bernáth Mariska.

A seneci hitközségben az elmúlt héten folyták le az előjárósági választások, amelynek során a következő vezetőséget választották: Elnök: Ehrenfeld Imre, alelnök Bresniz Max. pénztáros Bleu S., előjáróság S. Pápa, J. Linkenberg, E. Bohányi, D. Dukesz.

A huszti orth. izr. hitközségben az elmúlt vasárnap lefolyt főbbi választással kapcsolatban, amely szokatlanul izgalmasan folyt le, mivel az összes propaganda eszközöket igénybevételek a szembenálló felek és ezek dacára egyetlen jelölt sem tudta megkapni az abszolút többséget, a választási bizottság úgy határozott, hogy Teitelbaum nagykarolyi főbbi és Grünwald ungvári rabbik között, mint akik a legtöbb szavazatot kapták, 14 napon belül, tehát vasárnapra egy hétre újabb választást tűz ki. Mint ismeretes a karolyi főbbi 191, az ungvári rabbi 170 szavazatot kapott, míg a pápai főbbi csupán 126 szavazattal került ki a választásokból. A döntés ennél fogva a pápai főbbi pártjának a kezében lenne, azonban kétséges, hogy az uzhorodi rabbi pártjához fognak e lecsatlakozni. Ambar sokan fáradoznak azon, hogy a pápai főbbi, aki rokona Grünwald ungvári rabbinak, bírja rá hibeit, hogy voksait az ungvári rabbira adják.

A tacavói zsidó polgári iskolában Spitzer igazgató kezdeményezésére zsidó énekkart hívtak életre. Az énekkarnak kimondottan zsidó nemzeti karaktere van és tekintve pártatlanságát, a legjobb fiatal erők vesznek benne részt. Az énekkar legelőször a Wizo chanukaestélyén fog szerepelni „Az egyetlen megoldás” című színijátékban.

A zwoloni izr. hitközségben november 19-én megtartott közgyűlésen a következő vezetőség választott: Elnök: Schlesinger Jenő, alelnök: Polgár Kálmán, előjáró: Löwi Gyula, pénztárnok: Franck Gyula, előjárósági tagok: Reisz Bertalan, Wittmann Ignáz, Tendlich Jenő, póttagok: Hercz Vilmos és Freisinger Árpád. Ezenkívül 20 képviselőtestületi tagot is választottak. Schlesinger Jenő elnök megköszöni a részére ismét megújított bizalmat és megígéri, hogy továbbra is a hitközség érdekeit fogja a lehetőség határain belül előmozdítani. Figyelmeztet azonban, hogy a megnövekedett kiadásokkal a hitközség súlyos anyagi nehézségekkel küzd. Ezek dacára azonban mégsem lehet a kultuszadót emelni a súlyos gazdasági viszonyok folytán, miért is a gabellának bevezetésével egy más kevésbé megterhelő bevételi forrást kell a hitközségnek igénybevennie.

A valavai hitközségben állami adó fejében, a hitközség adóságáért foglalatást vezettek, a gondnok lakása berendezésére. Nem használt a gondnoknak semmi tiltakozása és érvelése, hogy ő csak fizetési állást tölt be a hitközségnél, hanem ki kellett fizetni a hitközség edőtartozását. Ilyen körülmények között nehezen hisszük, hogy bárki is akarjon a jövőben Valaván hitközségi gondnok lenni.

A királyhelmeci Zsidó Kulturregylet nagyszabású chanukai műkedvelő előadást rendez december 10-én. A műsoros est iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. A rendezésnél nagyban fáradoznak Friedmann Dezső és Zinner Ilonka. — Ugyancsak az Ehrmann Sándor vezetés alatt álló Mizrach december 17-én műsoros teastélyt rendez.

Csehszlovákia nagyobb városait 30, Németországból kiülőzött kiváló zsidó művész briliáns produkcióval látogatja és HANIGUN koncerteket rendeznek, amellyel bálmulatba ejtik a közönséget. 30 vérbeli nagy művész, akiket a mai német rendszer tett fölfelfutóvá, mindenkit megrázó énekükkel járják be a világot, diadalmas sikereket aratva.

A Mizrachi Világszervezet állásfoglalása a zsidó nemzeti alapok ügyében

Az alábbi körlevelet intézte hozzánk a Mizrachi Világszervezet jeruzsálemi központja, amelyet szösz szerint az alábbiakban kö lünk:

„A Mizrachi Világszervezet legutóbb megtartott végrehajtóbizottsági ülése, amelyen résztvettek Ráv Meir Berlin, Ráv Fischmann, H. Farbstein, D. Sirkis, C. Schächterman is, beható tárgyalások után a következő határozatokat hozta:

1. **K. K. L. ügyben.** A Keren-Kajemeht Lejiszrael alap nem áll pártbefolyás alatt, mert direktoriumában helyet foglalnak az összes cionista pártoknak képviselői, löztük a Mizrach részéről Rav Meir Berlin és Hermann Struck. A főkövetelés, amelyet mi a K. K. L.-el szemben támasztunk a következő: A K. K. L. és a telepések közötti szerződésbe egy speciális pont tűzessék be, amely előírja, hogy szombaton és ünnepsznapokon a K. K. L. földjein semmilyen munkálalat nem végezhető. E feltétel teljesítése nélkül a szerződés érvénytelenné válik. A Mizrachi Világszervezet azzal fordul a közeli napokban összeülő K. K. L. direktoriumához, hogy tűzze napi-rendre legelső ülésén a fenti követelését. A Mizrachi képviselői a határozat végrehajtására 30 napi terminust fognak kitűzni. Mindaddig, míg nincs fudomásunk arról, hogy a K. K. L. direktorium hogyan döntött a kérdésben, minden mizrachista folytassa tovább a K. K. L. munkát.

2. **Keren Hajeszod ügyben.** Ez az alap, eltekintve a vallási követelményektől, amelyeket hozzá fűzzünk, teljesen a baloldaliak irányítása

alá került és a jelenlegi cionista Executive, amely ugyancsak teljesen baloldali összetételű, önhényesen rendelkezik az Alap összegének hovaforrásáról. Mivel pedig oppozícióban állunk a jelenlegi executívával szemben, amely a legutóbbi kongresszus alkalmával erőszakkal magához ragatta a hatalmat és mivel ehez az executívához nem viseltünk bizalommal, semmi körülmények között nem áll módunkban a Keren Hajeszod érdekében dolgozni. Mi nem bojkotáljuk a Keren Hajeszodot és nem is tiltjuk el tagjainkat attól, hogy adakozzanak a K. H. javára, de nem fejthetünk ki az alap érdekében semminemű aktivitást, smint azt egész mostanáig tettük. Ezért követljük a világ összes Mizrachi szervezeteitől, hogy hívják vissza képviselőiket az összes helyi és országos Keren Hajeszod bizottságokból.

3. **Mifal Arlosoroff.** A Mizrachi tagjai nemcsak, hogy nem vehetnek részt ezen alap céljaira alakított bizottságokban, de nem is adakozhatnak céljaira, mert az Arlosoroff alapot a baloldaliak teremtették, akik teljesen negatívan viseltetnek vallásunkkal szemben és az alap jövedelmét kizárólag saját céljaikra fogják fordítani.

Mizrachi Testvéreink! Teljesíteniük kell, mint az eszme hű katonáinak, legnagyobb Mizrachi vezéreink parancsát. Felhívunk benneteket, hívjátok vissza azonnal képviselőiteket a Keren Hajeszod Alap helyi és központi bizottságaiból. Elvárjuk, hogy felhívásunkat teljesíteni fogjátok.

A Mizrachi Erdélyrészi Központja.

Kormánybiztost neveznek ki a szatmári hitközség élére?

Az Ort. Központi Iroda intervenciójára inspektor vizsgálja felül a szatmári orth. izr. hitközség könyveit.

Lapzártakor kapjuk Bukarestből azt a megdöbbentően szenzációs jelentést, hogy a kultuszminiszter állítólag az orth. központi iroda elnökének, Wézel Albertnek és vejének, Adler József segesvári főbbi intervenciójára, könyvvizsgálatot rendelt el a szatmári orth. izr. hitközségben. A vizsgálat levezetésével a kultuszminiszter Ienciu inspectort bízta meg. A vizsgálat célja a hitközség képviselőtestületének feloszlata, amely után a kormány a szatmári hitközség élére Comissia Interimaret, vagy kormánybiztost nevezne ki.

Az információ szerint a Központi Iroda elnöke ennek ellenében megígérte ellenszolgáltatásként az orth. zsidóság voksainak szállítását a kormány részére. Nem akarunk hitelt adni ennek a hiraadásnak, de ha ez igaz, úgy az anélkül is egyik legnépszerűlenebb és a hitközségek által csak megüri instrumentuma az orth. zsidóságnak igen rossz szolgálatot tesz az informálatlan kormány azzal, hogy egyik legnagyobb hitközségének autonóm jogait megsérti, pedig az Iroda nemcsak, hogy voksokat nem szállíthat ellenértékért, hanem ezzel a lépéssel az egész erdélyi zsidóság rosszalását is magára vonja. Kétségtelen, hogy Ienciu a mai nap folyamán, csütörtökön reggel már meg is jelent a szatmári hitközség irodájában a vizsgálat megejtésére.

Mint az erdélyi orth. zsidóság független szócsöve érdeklődéssel várjuk a további fejleményeket. Legközelebbi számunkban Erdély egyik legnagyobb hitközségének autonómiaja elleni felháborító merénnyellett behatóbban fogunk foglalkozni.

Foglalkozni fogunk azzal is, hogy már hónapokkal ezelőtt, miért fordult a Központi Iroda oly beadvánnyal a kultuszminiszteriumhoz, amely a szatmári orth. hitközséget, jelenlegi vezetőségének összetételében, zárja ki az erdélyi orthodoxiából? Foglalkozni fogunk egyidejűleg, mindazon eseményekkel, melyek az utóbbi időben a Központi Iroda körül felburjánzottak és amelyet mi megfelelő jóakarattal egyideig türelemmel elhallgattunk.

Palesztinai hírek

A palesztinai kormány Dusinszky főbbi jesivája részére 25 bevándorlási certifikátot engedélyezett, melyek azon növendékek részére lesznek kiosztva, akik a főbbi jesivájában akarnak tanulni. Elsősorban a főbbi régebbi tanítványai fognak részesülni.

A jeruzsálemi héber egyetem vezetősége bizottságot nevezett ki, hogy tanulmányozza a Németországból menekült zsidó tanárok és diákok helyzetét és legyen konkrét javaslat arra vonatkozólag, hogy miként lehetne úgy a tanárokat, de főként a diákokot a héber egyetem kereteiben elhelyezni.

A Waad Haleumi (Zsidó nemzeti tanács) egy 9 tagu bizottságot nevezett ki az aktuális politikai problémák megtárgyalása céljaira.

A Németországból menekült zsidó orvosok 40 százaléka, mint azt hivatalos jelentések közlik, Palesztinában telepszik le.

A haifai Neshet cementgyár, amely röviddel ezelőtt emelle alapítóját 150.000 fonttal, nem tudja előzetes terveit teljesen keresztülvinni, a nyomasztó munkásháziyra való tekintettel.

Jamal Hussein, az arab executive tagja, a Falastinben felhívással fordul az összes arabokhoz és keresztényekhez, hogy szervezzék meg a zsidó kereskedők és zsidó termékek elleni bojkotot. Emellett, hogy Hussein a legutóbbi arab zavargások során a palesztinai rendőrség letartóztatta és csak kaució ellenében került szabadlábra.

Az építkezési tevékenység egész Palesztina területén fokozott intenzivitással folyik tovább. Jeruzsálemben több öt emeletes ház építéséhez is hozzákezdtek, amely egyelőre még újdonság erejével bír Palesztinában, mert általában két és háromemeletes házakat építenek. Az építkezéseket főként zsidó vállalkozók vezetik.

ZION LLOYD

București Bul. Elizabeta 15. Tel. 316-41

Igazgató: M. Iampolsky, a Zsidó Nemzeti Alap volt romániai igazgatója. Rendszeres hajójárat kéthetenként Palesztinába és közelkeletre a legkedvezőbb feltételek mellett

Legközelebbi indulások:

1933 december 4 és 18
1934 január 1, 15 és 29

RÖVID HIREK

PRÁGA. A csehszlovák kormány követeli a német kormánytól a meggyilkolt Lessing tanár gyilkosainak, Rudolf Eckert és Franc Zimkának a kiadását, akik a gyilkosság után Németországba menekültek. A Csehszlovák kormány az az álláspontja, hogy oly gyilkossági büntényről van szó, amidőn az igazság sújtó kezének nem szabad elmaradnia. — A csehszlovák közoktatásiügyi miniszter az aiszigi német reálgimnázium volt tanárát nevezte ki a prágai egyetem héber tanszékének előadójává.

MOSZKVA. Az ukrajnai Kraszilov nevű helységben két középiskolai tanárt menesztettek, mivel antiszemita propagandát csináltak az iskolás gyermekek között.

SZÓFIA. Haim Farchy, a bulgár zsidóság szövetésének elnöke, a demokráta párt jelölésével bekerült a bulgár parlamentbe.

RIGA. A lutheránus lelt egyház új püspöke egy nyilatkozatában kijelentette, hogy ellensége minden fejjűelőinek és a lakosság minden rétegével a legbensőbb barátságban és megértésben akar együttműködni.

MLAVNA. Mlavnában (Fehéroroszország) feldúlták a zsinagógát és berendezését összerombolták és a falakat antiszemita gyalázó-jelszavakkal írták tele.

VARSO. A varsói Jabotinsky front, a Brith Hechajal és a Brith Trumpeldor szervezetek több száz tagja nagyszabású demonstrációt rendezett a varsói angol konzulátus előtt a palesztinai kormány új bevándorlási politikája ellen. A rendőrség szíjjelverte a tüntetőket és több revizionista fiatalembert letartóztatott. — A lengyel zsidóság számára az utóbbi évek során igen jelentékeny visszaesést mutat. Míg 1925-ben ezer emberre 18,5 zsidó esett, addig ma ez a szám 11,4-re csökkent. — A lengyel közlérség fennállásának 15 éves jubileuma alkalmával rendezett ünnepségre meghívást kapott Nachum Szokolov, a Cionista Világszervezet elnöke is.

BERLIN. Egy keletporoszországi város határozatát, melynek értelmében a zsidók 100% os felárt tartoznak a gáz és víz-szolgáltatásért fizetni, a kormány megsemmisítette. Kételezte egyben a várost, hogy az eddig befizetett felárakat visszafizesse. — Általános felülményt kellett dr. Arthur Woldemar Meyer a berlini nyugati kórház vezetőjének öngyilkossága, aki miután lelőtte feleségét, önmagával is végzett. Tették okaira a napokban derült fény, amely igen különös megvilágításba mutatja be a tragédiát. Kiderült, hogy dr. Meyer hivatali működése során igen radikális antiszemita politikát folytatott és összes zsidó orvosait elbocsátotta. Most azonban kiderült, hogy dr. Meyer nagyapja is zsidó volt és emiatt határozta el magát végzetes lettére. — Dr. Ludwig Tietz, a zsidó Centralverein elnöke, a német zsidóság egyik legtekintélyesebb vezetője, a napokban elhunyt, miután a náci terrorfiúk egy házkutatás alkalmával véresre verték. A lakásán tartózkodó több zsidó ifjú, akikkel a házkutatás időpontjában tanácskozott, a náci banditák elhurcolták és egy szennyes pincében zárták őket el, miután valamennyit rettenetesen meghinózták.

GENF. Chaim Weizmann, a Cionista Világszervezet németországi menekült segélyző bizottságának elnöke, látogatást tett Hendersonnál, azonkívül a Népszövetség főtitkáránál és még néhány számottevő politikusnál, kikkel aktuális politikai kérdéseket tárgyalt meg.

PÁRIS. A Comité des Déléguations Juives ülésén egyhangúlag dr. Nohum Goldmannt választották meg dr. Leo Motzkin, a Comité nemrég elhunyt elnökének utódjává. Előzőleg kikérték a delegáció külföldi tagjainak véleményét is, akik megerősítették a választást, amely 1934 júliusában lép érvénybe a zsidó világkongresszus megnyitásával. A Comité ülésén megválasztották az új exekutívát is, melynek tagjai dr. Victor Jacobson, Robert Bollack, Isaac Naiditsch és I. Jeffrey lettek.

BUDAPEST. Vasárnap délelőtt a Vigadóban Fábiana Béla országgyűlési képviselő politikai beszámolót tartott. A Vigadóban több ezer főnyi közönség jelent meg, de a szónok alig kezdte meg beszédét, amikor mintegy husz nyilaskeresztes behatolt a terembe és ott hangos közbeszólásokkal zavarta a gyűlést, valamint a szónok személyét és a gyűlést vezetőket kifizetésekkel illették. Már-már verekedésre került a sor, amikor a rendőrség hatolt a terembe és a botrányt okozó nyilaskeresztesek közül tizenegyet letartóztatott.

Jeruzsálem. A telawivi polgármester felhívást intézett a telawivi egészségügyi bizottság vezetőségéhez, amelyben felkéri őket, hogy az 1934 decemberében megtartandó egészségügyi világkongresszus megrendezésének szervezését fogadják el. Amennyiben a telawivi egészségügyi bizottság Dizengoff polgármester ajánlatát elfogadná és hajlandó lesz a kongresszus megszervezésére, úgy első ízben lesz Telawiv egy világkongresszus színhelye.

A jeruzsálemi „Anam” napilap közli, hogy a palesztinai kormány hajlandónak mutatkozik, hogy a transzjordániai Emir Abduláhaak egy 200.000 fontos kölcsönt nyújtson a transzjordániai mezőgazdasági válság likvidálásának céljaira. A lap híradása szerint már bizottságot is alakítottak, hogy tanulmányozzák a kölcsön kérdését.

Szeptember hónapban a zsidó tőkebevitel Palesztinában meghaladta a 600.000 fontot.

— A francia segélyzőbizottság eredményei. A francia zsidó segély bizottság statisztikája október 15 ig a következő: Készpénzkiadás menekültek segélyezésére 7,328.000 frank. Átutazási és költözködési költségek Amerika, Palesztina és Délamerika felé 1,234.000 frank. Intellektuális menekülteknek juttatott rendkívüli segélyek (Alliance-akció) 541.000 frank. Foglalkozáshoz jutottak Franciaországban 2837-en. A lengyel származású zsidók azonban kénytelenek mielőbb Franciaországból eltávozni.

— Antiszemita propaganda Bulgáriában. Szófia. A bulgár tartalékos tisztek szövetsége, amely a kommunista mozgalom terjesztését ellen irányul, a napokban kommunista ellenes kiállítását rendezett. A kiállítást azonban zsidóellenes propaganda céljaira is kihasználta és azt a benyomást keltette, hogy a kommunista veszély a zsidók közreműködésének az eredménye. A zsidó frontarcok szövetsége erőlesen tiltakozott a bulgár tartalékos tisztek vezetőségének a kiállítás antiszemita tendenciája miatt, azonban a kiállítás zsidóellenes vonatkozású tárgyait még mai napig sem tüntették el. A zsidó lakosság nyilvános tiltakozásra készült. A vizsgálát megállapította, hogy a kiállítás az antiszemita anyagokat az ismert orosz emigráns, Mussewitz Borilkoff tábornok szolgáltatta.

A prágai kamarában dr. Angelo Goldstein zsidó képviselő interpellációt intézett a kultuszminiszterhez, akivel közölte, hogy egyes nyilvános könyvtárak az utóbbi időben bőséges antiszemita irodalmat szereztek be. Dr. Déer kultuszminiszter most válaszolt az interpellációra és kifejezetten elrendelte, hogy az antiszemita irodalomtól meg kell tisztítani a nyilvános könyvtárakat. Goldstein egyidejűleg a hadügyminiszterhez is interpellációt intézett a garizon könyvtárakba elhelyezett antiszemita könyvek ügyében. A hadügyminiszter még nem válaszolt az interpellációra.

— „Az alvilági elemek zsidó származásuk”. Julius Streicher-Hiller lapja, „Der Stürmer” írja: Ha ma a városokban és falvakban u. n. alvilági elemeket találunk, ha mindenütt, ahol zsidók vannak, erkölcsi sörredéket találunk, úgy nem kell sokáig ezek eredetét kutalnunk. Zsidó férfi és árja nő nemzettek ezeket, tervszerű lejgyalázás által. Hamburgban egyházi gyűlésen, a „németek keresztények” nevében felszólaló női szónok a zsidókat úgy nevezte: „a gyilkos nép”

— Pfuji! Igazi árja kultúra! Az örökös bujdosás. Mainz környékén, főleg a falvakban, a legvadabb zsidóellenes terror dühöng. Zsidó családok nem mernek nappal az utcákon mutatkozni, ahol brutális támadásoknak vannak kitéve, éjjel pedig nem mernek lakásaikon maradni. Körülbelül 300 zsidó család erdőn, mezőn éjszakázik, ami az őszi időjárásban sok megbetegedésre is vezetett. A városi zsidóknak is sok szenvedést jelent a fellebogott antiszemita hangulat. A hesseni zsidók küldöttsége Berlinbe érkezett, hogy a központi hatóságok védelmét kérje, hogy átköltözhessenek a városba, ahol nagyobb biztonságban érzik magukat. Hogy életüket megvédjék, készek magára hagyni házukat, üzletüket.

— Zsidó pénzügyminiszter az Egyesült Államokban. Washington. Miután William Woodin pénzügyminisztert a kormány bizonytalan időre szabadságot, Henry Morgenthau-t nevezte ki Roosevelt helyettesének. Köz tudomásu tény, hogy Woodin szabadságolása végleges és Morgenthau kinevezése ugyancsak véglegesnek tekinthető. A világlapok megállapítják, hogy Morgenthau, kinevezése, aki egyike Amerika legnagyobb pénzügyi zsenijének, szervezőképességben van Roosevelt új pénzügyi politikájával, aki a zsidó származásu Morgenthau val akarja végrehajtani nagyszabásu politikai terveit. Morgenthau jelenleg 42 éves és fia az ismert Morgenthau zsidó politikusnak, aki 1913-tól—1916-ig az Egyesült Államok tartományi képviselője volt és az 1916-ban megtartott versaillesi békekonferencián ő képviselte az USA-t. Mindkét Morgenthau igen nagy szerepet játszik a nyilvános zsidó közéletben is.

— Newyork polgármesterének édesanya zsidó. Budapestről jelentik: Newyork új polgármesterének édesanyja a világháboru alatt Budapesten hunyt el és az új temetőben helyezték örök nyugalomra. Sirkövén a következő felírás olvasható: „Itt pihen Achilles La Guardia asszony, Irene Cohen, meghalt 1915 október 24-én, életének 56-ik évében”. Az új newyorki polgármesternek egyik nővére ma is Budapesten él, mint egy zsidó kereskedő felesége.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

„Ne felejtse el kifizetni előfizetését”

M. G. Saphir hozta az 1851-ben Bécsben megjelent humoros lexikonjában az alábbi amerikai sajtó-visszaemlékezéseket, amelyből korszerűsége miatt az alábbiakban közreadunk néhányat:

„Mi jámbor életet igyekszünk folytatni és nagyon örülnénk, ha Önnel, nyájas előfizető találkozhattunk a mennyországban. Sajnos azonban ez nem történhetik meg, ha Ön előfizetési hátralékát nem egyenlíti ki.”

„Aki előfizetését nem fizeti, azt egy pusztaságban találja el egy adag villámból kicsapódó puskapor.”

„Azt a részeg borbélyok borotválják kézi fűrészszel.”

„Az, miután felhuzta rendkívül szűk cipőjét, találjon benne egy élő darázsészket.”

„Azt zavarja meg minden éjjel álmában egy éhezõ kiadó szelleme.”

„Az legyen arra kárhóztatva, hogy egy újság kiadója legyen és minden előfizetője úgy viselkedjen mint ő.”

Helyi apróságok: Egy tudós beszéli, hogy életében egyszer pontosan éjfélkor találkozott egy kísértettel, amely egy szegény bűnös lelke volt, aki meghalt, mielőtt kifizette volna előfizetését.

„Igen érdekes jelenség, hogy még eddig nem fordult elő, hogy olyan ember, aki rendszeresen fizette újságját, öngyilkosságot követelt volna el.”

„Szerkesztőségünk arra a tapasztalatra jutott, hogy akik nem fizetik rendszeresen újságjukat, ezzel megtették az első lépést a bűnözés útján. Legyen ez figyelmeztető mementó olvasóink számára.”

„Ismerünk egy embert, aki lapját rendszeresen egy évre előre kifizette. Ez az ember egész életén keresztül, soha egy percig nem volt beteg, nem fájt soha a foga. Üzlete ragyogóan ment, kisgyermekai sohasem sírtak éjjel és felesége rendkívül hűséges volt hozzája. Kedves olvasó nem kívánsz e magadnak te is ilyen életet?”

És azért, óh a huszadik század olvasója, emlékezz te is a régi idők tanítására. Ne felejtse el pontosan fizetni előfizetésedet, mert akkor biztosítva lesz égi és földi üdvösséged egyaránt.

A bolond és a szombati szivar

Schlesinger bácsinak meghibant az elméje és bevették a Schwartzer szanatóriumba. Az első pénteki napon jelentkezett a főorvosnál azzal, hogy ő vallásos zsidó létére nem mondhat le arról, hogy szombaton délben ne egyék sóletet és feltétlenül ragaszkodik ahhoz, hogy az ne hiányozzék az asztaláról.

A főorvos ki is adta a szükséges utasítást és szombat délben ott párolgott az asztalon egy adag valódi Neiger-féle sólet tejetélt a hagyományos libacomball, amint egy vallásos zsidónak dukál. Amikor aztán Schlesinger bácsi a menüt abszolváts, kivesz a tárcájából egy ropogós trabuko szivart és rágyújt. Történetesen jelen volt a főorvos, akit a dolog bosszantott és kérdőre vonja Schlesinger bácsit. „Ha maga tényleg oly vallásos zsidó, aki nem tud lemondani a szombati sóletről, hogyan meréssel maga szombaton szivarra gyujtani?”

„Hát mit gondol, főorvos ur” válaszol nyugodtan Schlesinger bácsi, „hisz ezért vagyok én bolond” és szippant egy mélyet a trabukójából.

Zavartalanul

Rabbi Jecheskel Landau, prágai főrabbinak panaszkodott egyszer egy rabbi, hogy nem képes nyugodtan tanulni, mert egész nap jönnek mennek a vendégek és nem tudja, hogyan szabaduljon tőlük.

„Fogadd meg a tanácsomat” mondta a híres prágai főrabbi, „ha gazdag ember látogat, akkor kérjél tőle nagyobb kölcsönt, ha pedig szegény ember keres fel, akkor nyujtsz neki megfelelő összegű kölcsönt és nyugodtan lehetsz, hogy egyiküket sem fogod egyhamar viszontlátani.”